

Nr 13

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livränta till vissa personer; given Stockholms slott den 18 december 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen underställes riksdagens prövning dels (p. 1) ett ärende om livränta åt änka efter person, som avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, dels (p. 2—4) tre ärenden om livränta åt personer, som skadats under militärtjänstgöring, dels ock (p. 5) ett ärende om livränta åt person, som skadats till följd av trafik med kronans fordon.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 18 december 1964.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, följande.

1.

Arbetaren Lennart Stenberg, född den 6 oktober 1915, insjuknade under militärtjänstgöring år 1940. Han uppbar på grund av sjukdomen livränta enligt 1927 års militärsättningsförordning. Livräntan beräknades åren 1942—1948 efter partiell och sedan efter hel invaliditet. Lennart Stenberg avled den 23 februari 1963.

Lennart Stenberg var gift med *Magda Stenberg*, född den 29 februari 1916. I äktenskapet som ingicks år 1943 finns sex barn, av vilka fyra vid tiden för Lennart Stenbergs död ej fyllt 16 år. Riksförsäkringsverket, som ansåg att den sjukdom Lennart Stenberg ådragit sig under militärtjänstgöringen medfört hans död, har genom beslut den 11 november 1963 tillerkänt ettvarvt av de fyra yngsta barnen livränta att utgå tills det fyllde 16 år. Eftersom äktenskapet ingåtts först efter det Lennart Stenbergs sjukdom yppades har däremot jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning Magda Stenberg icke kunnat tillerkännas livränta.

Magda Stenberg har anhållit att bli tillerkänd livränta.

Riksförsäkringsverket har tillstyrkt livränta och anför därvid i huvudsak följande.

Livränterätt för Magda Stenberg skulle — på grund av reglerna för maximering av livräntor och för samordning mellan pensioner och livräntor — icke ha ökat de sammanlagda förmånerna för Magda Stenberg och barnen förrän fr. o. m. den 28 juli 1963, då livränterätten för ett av barnen upphörde.

De i detta fall föreliggande hindren för livränta till efterlevande maka finns ej beträffande fall, där nu gällande militärsättningsförordning är tillämplig. Efter beslut av riksdagen har Kungl. Maj:t emellertid tidigare i ett antal fall beviljat livränta till änka, vars make avlidit på grund av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, men som inte kunnat få livränta

enligt äldre bestämmelser. Med hänsyn till äktenskapets långvarighet, försörjningsbördan och omständigheterna i övrigt tillstyrker riksförsäkringsverket att livränta fr. o. m. den 28 juli 1963 beviljas Magda Stenberg enligt de grunder, som skulle ha gällt, om hon varit gift med Lennart Stenberg vid yppandet av hans sjukdom.

Departementschefen

På de av riksförsäkringsverket anförda skälen tillstyrker jag, att Magda Stenberg tillerkännes livränta enligt ämbetsverkets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Magda Stenberg må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., fr. o. m. den 28 juli 1963 utbetalas den ersättning som vid tillämpning av 1927 års militärsättningsförordning skulle ha tillkommit henne, därest hon, när Lennart Stenbergs sjukdom yppades, varit gift med denne; dock beträffande förfluten tid med avdrag för belopp, varmed änkepensionen skolat minskas, därest ersättning enligt militärsättningsförordningen utgått vid änkepensionens bestämmande.

2.

Gruvarbetaren *P. I. Larsson*, som är född den 16 februari 1943, skadades den 1 november 1962 under värnpliktstjänstgöring vid Norrbottens regemente. Under en anfallsövning i terräng sköt Larsson med kulsprutepistol m/45, vilken var laddad med lös ammunition. Härvid sprängdes en patron i patronläget. Splitter från plastkulan eller metallhylsan träffade Larssons ena öga, vilket måste bortopereras.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Larsson livsvarig livränta efter 25 % invaliditet.

Larsson har, såvitt nu är i fråga, yrkat livränta med 2 000 kr. för år. Av utredningen framgår att Larsson haft en arbetsinkomst av ca 11 500 kr. den 1 april—den 31 december 1963 och ca 5 000 kr. den 1 januari—den 31 mars 1964.

Försvarets civilförvaltning har, efter att ha inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, uttalat att sådana omständigheter förelåg, att kronan syntes ersättningsskyldig gentemot Larsson. Skaderegleringsnämnden har beträffande denna fråga yttrat.

I arméorder 1959: 421 föreskrives, att vid skjutning med kulsprutepistol med såväl skarp som lös ammunition hylsfångare skall användas. Vid särskilt anordnad tävling och vid prisskjutning får dock regementschef tillåta avsteg från denna bestämmelse. I förevarande fall har dylikt tillstånd icke meddelats av regementschefen. På grund härav och då ledaren för skjutövningen (en furir) uppenbarligen observerat att Larssons vapen icke var

försett med hylsfångare men det oaktat beordrat honom att skjuta, anser nämnden, att kronan är skyldig utge ojämkad ersättning till Larsson.

Civilförvaltningen hemställde, att Larsson måtte tillerkännas bl. a. livsvarig livränta fr. o. m. den 8 maj 1963 efter 25 % invaliditet, vilken med hänsyn till Larssons inkomstförhållanden och invaliditetsgraden borde bestämmas till 4 000 kr. för år till dess Larsson fyller 67 år och för tiden därefter till 2 000 kr. för år, dock med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Genom beslut den 27 november 1964 medgav Kungl. Maj:t, såvitt nu är i fråga, att till Larsson finge utbetalas livränta för tiden t. o. m. den 30 juni 1965 i enlighet med civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningskyldig för den skada som drabbat Larsson. Beträffande livränta för tiden t. o. m. den 30 juni 1965 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Larssons återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till P. I. Larsson utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1965 till dess Larsson fyller 67 år med 4 000 kr. för år och för tiden därefter med 2 000 kr. för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

3.

Rörmokaren *U. S. Stenkvist*, som är född den 26 februari 1935, skadades den 1 augusti 1955 under värnpliktstjänstgöring vid Svea trängregemente. Stenkvist var vid tillfället på väg till regementets matsal. Han var iförd benkläder, som han använt, då han i slutet av juli inom regementets område besprutat ogräs med klorex. Benkläderna började plötsligt brinna, varvid Stenkvist ådrog sig svåra brännskador, särskilt på benen. Amputationer har företagits på tårna på bägge fötterna. Omfattande hudtransplantationer har också utförts.

Stenkvist har på grund av skadan tillerkänts viss ersättning jämlikt militärsättningsförordningen. Sedan Stenkvist anhållit om ytterligare ersättning i anledning av olyckan har försvarets civilförvaltning, efter att ha inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, uttalat att Stenkvist icke synes ha informerats om att han inte fick bära klorexbemängda kläder annat än under pågående arbete för besprutning av ogräs.

Civilförvaltningen ansåg, att kronan med hänsyn härtill och till att klorex-bemängda kläder är synnerligen eldfarliga icke kunde undgå att ersätta Stenkvist för uppkomna skador. Kungl. Maj:t har genom beslut den 6 augusti 1959, den 16 december 1960 och den 26 januari 1962 medgivit att till Stenkvist finge utbetalas viss ersättning, bl. a. livränta. Genom beslutet den 26 januari 1962 medgav Kungl. Maj:t sålunda att för tiden den 22 augusti 1961—den 21 augusti 1964 finge utbetalas livränta efter 20 % invaliditet och en årsinkomst av ca 20 000 kr. med 327 kr. 12 öre för månad, dock med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Stenkvist livsvarig livränta efter 20 % invaliditet.

Försvarets civilförvaltning har, efter att ånyo ha inhämtat yttrande från skaderegleringsnämnden, hemställt, att Stenkvist måtte tillerkännas livsvarig livränta fr. o. m. den 22 augusti 1964 med 327 kr. 12 öre för månad till dess han fyller 67 år och för tiden därefter med 163 kr. 56 öre för månad, dock med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningsskyldig för den skada som drabbat Stenkvist. Beträffande livränta för tiden t. o. m. den 21 augusti 1964 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Stenkvists återstående livstid bör livränta utgå enligt de grunder som angivits av civilförvaltningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till U. S. Stenkvist utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 22 augusti 1964 till dess Stenkvist fyller 67 år med 4 000 kr. för år och för tiden därefter med 2 000 kr. för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål uppburit eller kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

4.

Värnpliktige löjtnanten *A. F. Abrahamsson*, född den 8 oktober 1900, skadades den 21 september 1945 under beredskapstjänstgöring vid Jämtlands fältjägerregemente. Abrahamsson skulle oskadliggöra kasserade s. k. burkladdningar. När Abrahamsson förberedde sprängning av den sista nitro-litburken exploderade denna. Abrahamsson fick högra handen bortsliten och tillfogades hörselskada. Sedan Abrahamsson slutat beredskapstjänstgöringen år 1946 har han t. o. m. år 1962, då han pensionerades, beretts arbete inom krigsmakten, varvid han bl. a. under mer än sex år uppehållit arvo-

desbefattning som tygunderofficer. Efter pensioneringen har Abrahamsson sysslat med smärre tillfälliga arbeten, såsom skogsarbete.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Abrahamsson livsvarig livränta efter en invaliditet av 65 % t. o. m. den 31 december 1962 och 75 % för tiden därefter. Sedan Abrahamsson anhållit om ytterligare ersättning i anledning av olyckan har försvarets civilförvaltning, efter att ha inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, uttalat att civilförvaltningen fann att kronan var skyldig att utge ojämkat skadestånd. Kungl. Maj:t har genom beslut den 30 juni 1949 medgivit, att viss ersättning finge utbetalas till Abrahamsson.

Abrahamsson har sedermera i januari 1964 yrkat livsvarig livränta så beräknad att den tillsammans med förmånerna från riksförsäkringsverket och statens pensionsverk skall motsvara full pension till styckjunkare i ortsgrupp 3, vilken f. n. uppgår till ca 1 250 kr. i månaden.

Försvarets civilförvaltning har, efter att ånyo ha inhämtat yttrande från skaderegleringsnämnden, hemställt att Abrahamsson måtte tillerkännas livsvarig livränta med 300 kr. i månaden till dess han fyller 67 år och för tiden därefter med 200 kr. i månaden. Civilförvaltningen, som beaktat vad riksförsäkringsverket uttalat i infortrat utlåtande, anför därvid i huvudsak följande.

Abrahamsson uppbär från riksförsäkringsverket livränta med 530 kr. i månaden. Han uppbär även pension från statens personalpensionsverk och fr. o. m. den 1 april 1964 hel förtidspension från allmän försäkringskassa. Sedan förtidspensionen reducerats med hänsyn till livräntan från riksförsäkringsverket och föreskriven samordning skett mellan pensionsförmånerna uppgår Abrahamssons förmåner till sammanlagt 958 kr. i månaden. Då Abrahamsson fyller 67 år nedsättes livräntan till 340 kr. i månaden. Civilförvaltningen beräknar att Abrahamssons sammanlagda förmåner för tiden därefter uppgår till omkring 1 075 kr. i månaden. Ämbetsverket anser att livränta till Abrahamsson bör utgå enligt av honom åberopade grunder. Om Abrahamsson tillerkännes livränta med 300 kr. i månaden till dess han fyller 67 år kommer hans sammanlagda förmåner att uppgå till 1 258 kr. eller obetydligt mer än styckjunkarpension. För tiden efter det Abrahamsson fyller 67 år bör livräntan begränsas till 200 kr. i månaden.

Genom beslut den 11 december 1964 medgav Kungl. Maj:t att till Abrahamsson finge utbetalas livränta för tiden den 1 januari 1963—den 30 juni 1965 med 300 kr. i månaden. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningsskyldig för den skada som drabbat Abrahamsson. Preskriptionsinvändning har icke ansetts böra göras. Beträffande livränta för tiden t. o. m. den 30 juni 1965 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För

Abrahamssons återstående livstid bör livränta utgå enligt de grunder som angivits av civilförvaltningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till A. F. Abrahamsson utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1965 till dess Abrahamsson fyller 67 år med 3 600 kr. för år och för tiden därefter med 2 400 kr. för år.

5.

Skogsmästaren *B. H. Delin*, född den 29 juli 1922, skadades den 6 oktober 1958 under värnplikstjänstgöring vid Hallands regemente. Delin medföljde som passagerare i en kronan tillhörig buss. Vid en sammanstötning erhöll Delin frakturer i höger underben och vänster knäskål, vilken bortopperades.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Delin livsvarig livränta efter 10 % invaliditet.

Delin har yrkat livsvarig livränta efter 10 % invaliditet och en årsinkomst av 22 800 kr.

Försvarets civilförvaltning har uttalat att ämbetsverket — sedan försvarets skaderegleringsnämnd funnit att bussföraren icke kunde anses fri från vållande och att kronan sålunda icke kunde undgå att utge full ersättning till Delin — utbetalat vissa ersättningar till Delin. Civilförvaltningen hemställde, efter att ha inhämtat yttrande från nämnden, bl. a. att Delin måtte tillerkännas livsvarig livränta fr. o. m. den 16 juli 1963 med 2 280 kr. för år till dess han fyller 67 år och för tiden därefter med 1 140 kr. för år, dock med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Genom beslut den 25 juni 1964 medgav Kungl. Maj:t, såvitt nu är i fråga, att till Delin finge för tiden t. o. m. den 30 juni 1965 utbetalas livränta i enlighet med civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningsskyldig för den skada som drabbat Delin. Beträffande livränta för tiden t. o. m. den 30 juni 1965 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Delins återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av före-

nämnda olyckshändelse till B. H. Delin utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1965 till dess Delin fyller 67 år med 2 280 kr. för år och för tiden därefter med 1 140 kr. för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till 1965 års riksdag skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Hugo Grimlund